

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ, КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Тези ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(1 березня 2019 року)**

ББК 68.68
А43

Актуальні проблеми кримінального права, процесу, А43 криміналістики та оперативно-розшукової діяльності : тези ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 1 березня 2019 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. 760 с.

Видання містить тези доповідей ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції “Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності”, яка відбулась 1 березня 2019 року в м. Хмельницький на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

ББК 68.68
© Видавництво НАДПСУ, 2019

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНILI ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

А. А. Вознюк

У зв'язку з внесенням змін до КК України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами в Законі про кримінальну відповідальність з'явилися нові норми, зокрема його доповнено новим розділом XIII-1 “Обмежувальні заходи”, який складається усього лише з однієї статті – 91-1 “Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство”.

Ознайомлення із положеннями кримінально-правової норми, закріпленої в цій статті, дозволяє висловити певні критичні міркування.

1. Обмежувальні заходи, про які йдеться у ст. 91-1 КК України, є заходами кримінально-правового характеру, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. У зв'язку з цим логічно було б віднести їх до інших заходів кримінально-правового характеру і включити до розділу XIV “Інші заходи кримінально-правового характеру”.

2. Обмежувальні заходи мають міжгалузевий характер. Насамперед вони є адміністративними заходами, оскільки у Законі України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” від 7 грудня 2017 року їх відносять до спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству, які включають насамперед заходи заборонного і обмежувального приписів. Окрім цього, про обмежувальні заходи йдеться у ст. 91-1 КК України та ч. 6 ст. 194 КПК України. Відразу варто відмітити певну неузгодженість кримінальних і кримінальних процесуальних положень, що стосуються обмежувальних заходів. Вона полягає в тому, що відповідно до ч. 6

ст. 194 КПК України до таких заходів належить направлення для проходження лікування від алкогольної, наркотичної або іншої залежності, від хвороб, що становлять небезпеку для оточення. Водночас у КК України (ст. 91-1 КК України) такі заходи не належать до обмежувальних.

3. Аналіз ч. 1 ст. 91-1 КК України дозволяє виділити такі ознаки обмежувальних заходів: 1) застосовуються в інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством (у зв'язку з цим суд зобов'язаний у разі застосування обмежувальних заходів з'ясувати позицію потерпілого, врахувати його інтереси); 2) застосовуються у випадках: а) призначення покарання, не пов'язаного з позбавленням волі; б) звільнення від кримінальної відповідальності; в) звільнення від покарання; 3) застосовуються одночасно з призначенням покарання (у випадках його призначення); 4) застосовуються на розсуд суду (суд має право, але не зобов'язаний застосовувати ці заходи); 5) застосовуються до повнолітньої особи, яка вчинила домашнє насильство (мається на увазі як злочин, передбачений ст. 126-1 КК України, так й інший злочин, пов'язаний з насильством щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах).

До обмежувальних заходів належать: 1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства; 2) обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності; 3) заборона наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин; 4) заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через

третіх осіб; 5) направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми.

Певною мірою такі заходи дублюють окремі додаткові обов'язки, які може покласти суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Наприклад, обов'язок виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою (п. 4 ч. 3 ст. 76 КК України) та обов'язок дотримуватися встановлених судом вимог щодо вчинення певних дій, обмеження спілкування (п. 6 ч. 3 ст. 76 КК України).

Положення ч. 2 ст. 76 КК слід виключити принаймні з огляду на те, що обмежувальні заходи можуть застосовуватися у разі прийняття рішення про звільнення від покарання з будь-яких підстав, передбачених законом про кримінальну відповідальність, а не лише у зв'язку зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. А також у разі призначення покарання, не пов'язаного з позбавленням волі та застосування звільнення від кримінальної відповідальності. Однак у жодній іншій статті, яка визначає підстави звільнення від кримінальної відповідальності чи від покарання, про такі заходи не йдеться. Підстави для застосування обмежувальних заходів повинні бути визначені лише у ст. 91-1 КК України.

4. У КК України слід розмежовувати поняття “домашнє насильство” і “злочин, пов'язаний із домашнім насильством”. Перший варто тлумачити як злочин, передбачений ст. 126-1 КК України. Під злочином, пов'язаним з домашнім насильством, окрім злочину, передбаченого ст. 126-1 КК України, слід розуміти й інші злочини, які полягають в умисному вчиненні фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах. Їх можна класифікувати за видами насильства: 1) злочини, пов'язані з домашнім насильством фізичного характеру (наприклад, передбачені ст. 121, 122,

125, 126, 135, 136, 146, 115, 120 КК України); 2) злочини, пов'язані з домашнім насильством психологічного характеру (наприклад, передбачені ст. 129, 134, 142, 143, 154, 300, 301, 303 КК України); 3) злочини, пов'язані з домашнім насильством економічного характеру (наприклад, передбачені ст. 150, 150-1, 164, 165, 166, 167, 304 КК України); 4) злочини, пов'язані з домашнім насильством сексуального характеру (ст. 152, 153, 154 КК України).

Вознюк А. А.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб,
які вчинили домашнє насильство 111

Войцехівський О. Л., Почекалін І. М.

Врегулювання нормативно-правових документів
щодо удосконалення оглядової роботи: питання запобігання
транскордонної злочинності 115

Гаврік Р. О., Горда К. П.

До питання про кримінальну відповідальність
фізичних осіб у міжнародному праві за вчинення
міжнародних правопорушень..... 119

Ганьба О. Б.

Сталінська позитивізація юридичної науки і вчення
про правовідносини у 30–50-ті роки ХХ століття
та кримінально-правові наслідки її недотримання 123

Глушков В. О., Ніколаєнко Т. Б.

Системність кримінальної відповідальності
за військові злочини 127

Головач А. В., Годлевська-Коновалова А. В.

Про деякі проблемні питання, що стосуються запобігання
злісній непокорі засуджених до позбавлення волі 131

Горбачевський В. Я., Присяжнюк Л. М.

Про роль та місце віктимної поведінки у механізмі
вчинення злочину 134

Горун С. Ю.

Основні форми реалізації кримінальної відповідальності
за Кримінальним кодексом України 137

Гринько Р. В., Власюк Ю. М.

Окремі питання юридичної відповідальності
за незаконне добування водних біоресурсів 139

Гумін О. М., Боровик А. В.

Про деякі змістовні елементи віктимологічного потенціалу
вчинення корупційних та інших злочинів
у сфері виконання покарань 143

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ, КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Тези ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(1 березня 2019 року)**

Коректори: С. С. Кондратюк, О. В. Коломійчук, В. В. Завидович

Комп'ютерна верстка С. І. Мороз

Відповідальність за достовірність фактів та інших даних несуть автори

Здано до набору 15.02.2019. Підписано до друку 22.02.2019

Формат 60×84/16. Гарнітура SchoolBook. Тираж 65 прим.

Друк оперативний. Ум. друк. арк. 44,18. Обл.-вид. арк. 45,60

Видавництво Національної академії

Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

Свідoctво суб'єкта видавничої справи ДК № 3010 від 22.10.2007

Зам. № 146